

ԲԱԺԻՆ 5. ՍՊՈՐՏԱՅԻՆ ՏՈՒՐԻԶՄԻ ԶԱՐԳԱՑՄԱՆ ՀԵՌԱՆԿԱՐՆԵՐԸ

UDC 338.48

DOI: 10.53068/25792997-2023.1.8-166

PREREQUISITES FOR THE DEVELOPMENT OF SPORTS TOURISM IN THE REPUBLIC OF ARMENIA

*E. G. Hakobyan,
Armenian State Institute of Physical Culture
and Sport, Yerevan, Armenia*

Key words: Sports tourism, adventure tourism, rafting, trekking, skiing, mountaineering, paragliding, nature-climatic conditions, off-roading, snowboarding.

Research relevance: In recent years, tourism has been considered as one of the fastest-growing and most profitable spheres of the world economy. It has acquired a global character and has a significant impact on the national economies of many countries around the world. Tourism has been declared as a priority sphere of the economy in the Republic of Armenia. Taking into account favourable climate conditions of the Republic of Armenia, it should be noted that there are appropriate prerequisites for sports tourism development. In this regard, the main directions, features and problems of creating, improving and developing a system of sports tourism in the Republic of Armenia are particularly important.

Research aim and problems: Based on the systematic study and analysis of the current issues of sports tourism in the Republic of Armenia, it is necessary to work out the theoretical, practical and conceptual foundations for its development, thus, the following tasks have been proposed:

- Study the essence and types of sports tourism.
- Identify the role and importance of sports tourism in the country's economy and in the sports sphere.
- Contribute to the establishment of effective sports tourism in the Republic of Armenia.
- Identify the potential opportunities and prospects for the development of the main types of sports tourism in the Republic of Armenia.

Research methods and organization: We used the theoretical and methodological analysis of the literature, as well as the methods of sociological surveys of data

collection and grouping, analysis and combination, testing, induction and deduction, proposition of hypotheses were applied.

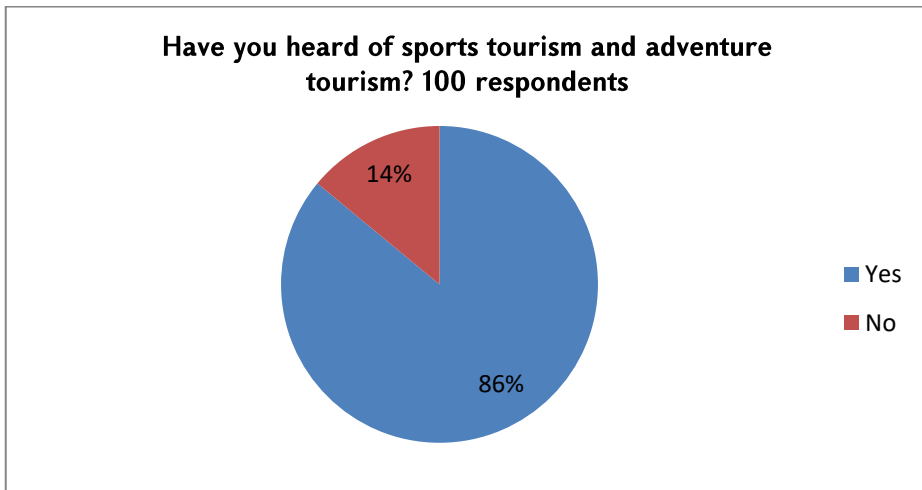
Research Results Analysis. Sports and healthy lifestyle play an important role for all age groups of the population. Sports tourism is an independent and socially oriented sphere, a type of sport, a way of life for the sensitive part of the society, an effective means for the spiritual and physical development of the individual, a form of caring for nature, education and upbringing, mutual understanding and mutual respect between nations and nationalities, which is based on life, on history, culture, real acquaintance with national customs, as well as a more massive form of recreation. The country's

geographical location and natural resources are a guarantee for the development of sports tourism in Armenia.

Despite the great opportunities of the current potential, its social and economic importance, sports tourism is not sufficiently developed in Armenia. The difficulties faced by the development of sports tourism are primarily related to the economic problems of the development of the society, as well as the lack of state and public support for this sport.

Development of sports tourism is directly related to the degree of general tourism development.

To find out how much the youth are interested in sports tourism in Armenia, we conducted the following survey.

Diagram 1.

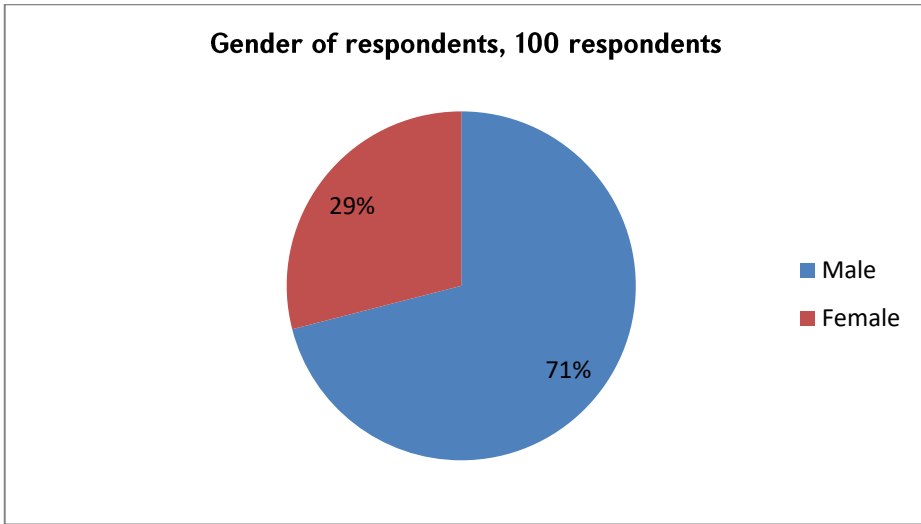

Diagram 2.

To the question, what types of sports tourism they are familiar with, we received the following answers.

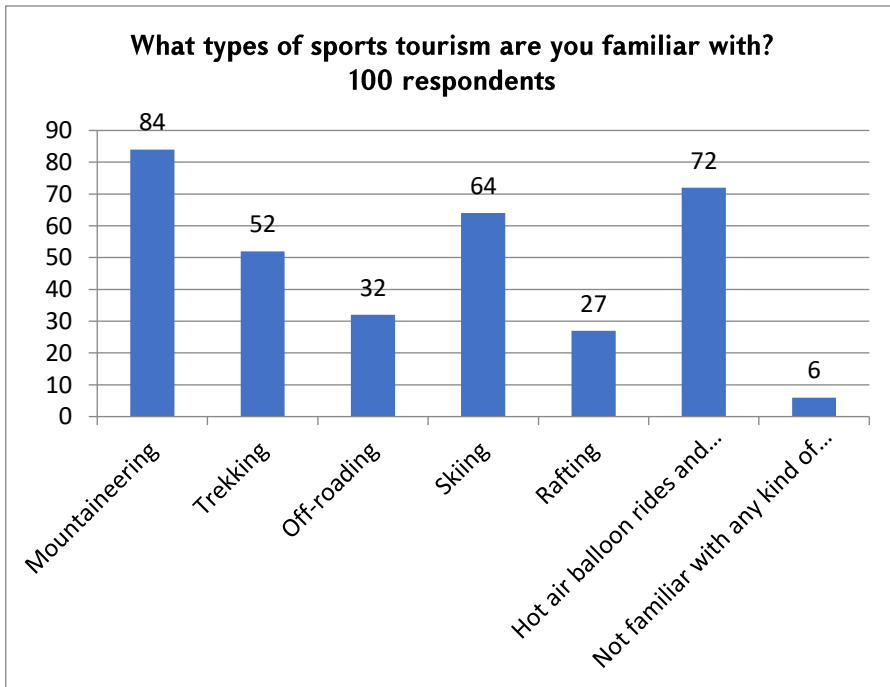

Diagram 3.

According to a number of organizations mountaineering is one of the promising directions of sports tourism in Armenia. The development of this direction is promoted by deep gorges and high-altitude mountains of Armenia, which attract fans of this sport. The largest mountaineering center of the Republic is the four-peaked Aragats (4090 m). The northern direction of Mount Aragats is of special interest for most mountaineers, as conquering it requires the highest level of preparation. The northern side of the mountain is also interesting because one of the wonders of nature, Lake Kari, can be seen here.

Another popular mountaineering destination is Mount Khustup (3206 m), the conquest of which is quite difficult, but the impressions are unique. Fans of extreme sports will not be indifferent to the Gorge of Noravank. It is located 80 km southeast of Yerevan. Here one can see steeply rising rocks, lush vegetation and the Arpa River going down through gorges.

Currently, trekking is a popular form of tourism in Armenia. In contrast to mountaineering, trekking does not require any special trainings and preparations, and it is mainly of recreational significance. There are many routes for trekking that pass through mountainous areas and in the wilderness. One of the most popular routes is the way from Lake Parz to Goshavank

through forests in Dilijan. The village of Yenokavan in the region of Tavush is also gaining great popularity with its "El Extreme" park offering a large variety of extreme tourism, including some kinds of extreme sports like zipline, as well as paragliding flights which are carried out by the "Sky Club".

The fact that the trekking routes mainly pass through mountainous areas and unite various historical and cultural monuments has a decisive influence on the development of trekking in Armenia.

Mountain skiing has had a high demand among tourists in Armenia. Tsaghkadzor, Jermuk, Aparan, Ashotsk and Amasia are famous places for the development of mountain skiing. Tsakhkadzor, due to its natural conditions and climate, is considered a sports city, there is a sports base corresponding to international standards, where world-renowned athletes have their training. Now it has all the necessary infrastructure, ski slopes that meet the required standards. There are dozens of ski slopes in Tsakhkadzor, the total length of which is about 7,200 meters. The period for skiing in Tsakhkadzor is considered to be from December to March. Comfortable conditions for snowboarding and mountain skiing can also be found in Jermuk, Ashotsk, Aparan and Amasia.

Water tourism, in particular, rafting, is one of the newly developing directions of sports tourism. In 2018 a rafting event was held for the first time on the river Debet in Tumanyan community, region of Lori. Armenian and foreign experts carried out studies and stated that the Debet has a favorable degree of difficulty for rafting. Among other rivers of Armenia, where you can go rafting, the Tartar, the Dzoraget and the Kasakh also stand out. However, it should be noted that the Debet is the most suitable and the safest river for amateur purposes.

Among water sports in Armenia, SSP (surfing standing paddling on a water board) is also developing rapidly. Lake Arpa is an ideal environment for practicing this sport. Surfing is considered one of the rapidly developing areas of sports tourism and can be easily localized on almost all standing water surfaces in Armenia without large financial investments.

Of air sports, paragliding and hot air balloon riding are gradually developing. Having favorable landscapes and weather conditions, Armenia has wide range of opportunities to develop this sport. Most flights are carried out between May and November. The Sky Club is the leader in this field. The main places for paragliding are mountains Hatis and Teghenis, as well as the nearby hills in Aparan, Vedi, Tsovaguygh,

Guta. Each of these places has its own advantages, and depending on weather conditions, the flight duration may vary.

Off-roading is also a developing and popular field, which is mainly dealt with in Armenia by the "4*4" off-road traffic club today. Numerous national and international car races were held, with the participation of clubs and individual drivers from neighboring countries. Taking into account the mountainous surface of our republic and the scarcity of paved roads, the off-roading has wide opportunities to develop and gain international recognition in Armenia, but to gain this result it requires state support.

Vanadzor can become an excellent place for sports tourism, which will be facilitated by the creation of a tourist ski complex on the northern slopes of mountain Pambak by Canadians. It will include a ropeway with the necessary infrastructure at the foot of Maymekh. The height of mountain Maymekh is 3081 meters. The total cost of the project is 4 billion 700 million AMD.

Lernanist, located 49 km from Yerevan, is one more favorable place for the development of winter tourism. Here the snow cover lasts for 4 months in winter. There are also steep mountain slopes that promote the development of skiing. In 2017, in Lernanist community, a ski slope and a 350-meter-long ropeway were built with private investments. Nearby there is a tourist

facility, service points with necessary accessories, as well as food court, in the future it is planned to build a guest house and other service facilities.

In order to get a better idea of the preferences of tourists arriving in Armenia in connection with sports tourism, we carried out the following survey.

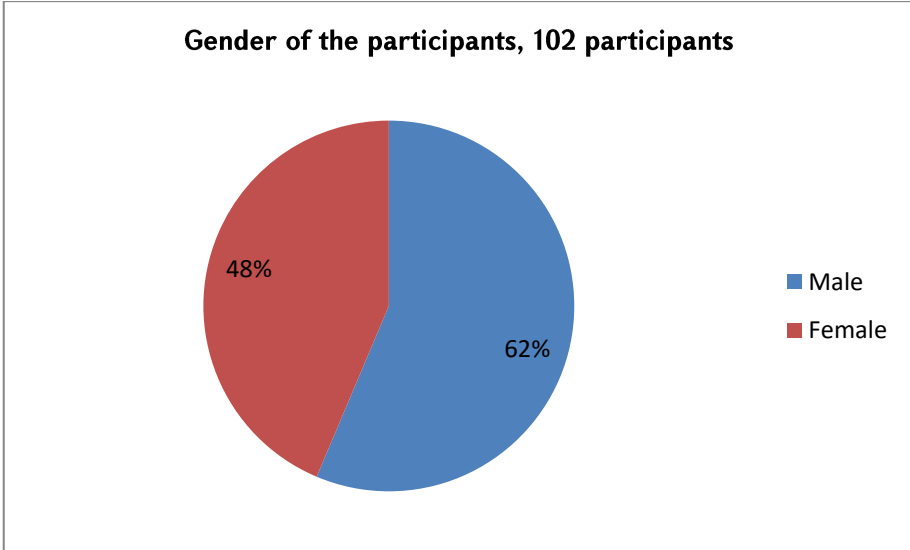

Diagram 4

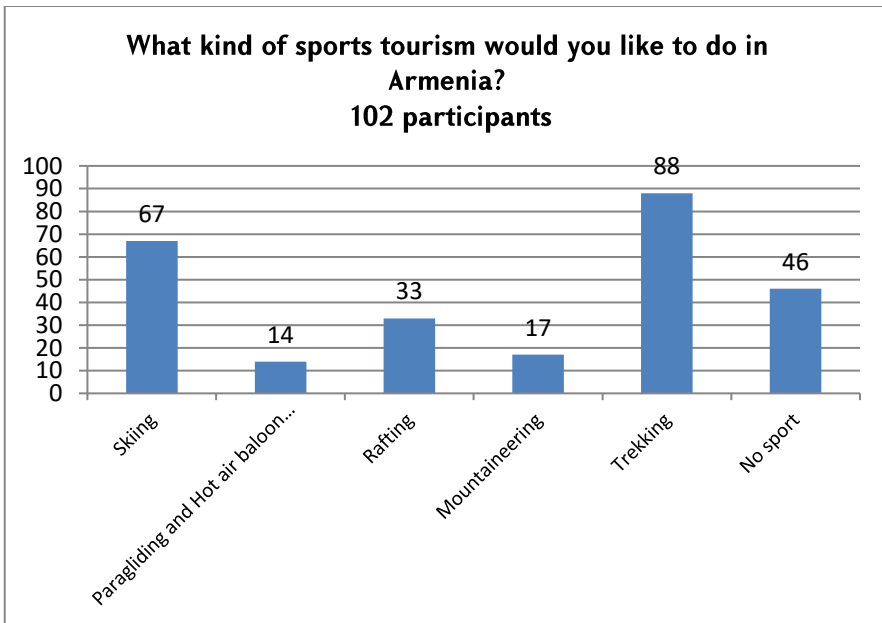

Diagram 5

Conclusion. After studying the available documentary data, we came to the following conclusion. There are sufficient resources for the development of sports tourism in the Republic of Armenia. Sociological surveys and conversations prove that the interest in sports tourism among the youth is quite high, and their involvement in various sports is gradually increasing. The attitude of foreigners and foreign organizations towards the level of the development of sports tourism in Armenia and their further improvement is quite promising. It is noteworthy that the field of sports tourism in RA is mostly accessible. However, some problems hinder and slow down the development of a number

of directions. The most common obstacles are incomplete development of infrastructure for the development of sports tourism, lack of efficient management, organizational and financial systems in the field of sports tourism, low development of transport infrastructure, insufficient number of professional staff, lack of specialized schools and safety standards.

For the development of sports tourism, it is necessary to create a favorable and accessible tourist environment, to generate new and competitive tourism results, provide complete statistics. The above-mentioned actions should be carried out systematically and gradually.

📖 REFERENCES

1. Սելվինազյան Բ. Ս., Զբոսաշրջության մարքեթինգ, Ուսումնական ձեռնարկ, Երևան, 2003, 67 էջ:
Selvinazyan B. S., Marketing of tourism, Educational manual, Yerevan, 2003, 67 pages.
2. Հարությունյան Շ. Լ., Զբոսաշրջության ինդուստրիա և աշխարհագրություն, Երևան, 2004, 98 էջ:
Harutyunyan Sh. L., Industry and geography of tourism, Yerevan, 2004, 98 pages.
3. Боголюбов В. С., Орловская В. П., Экономика туризма, М.: ФиС, 2005, 71 с.
Bogolyubov V. S., Orlovskaya V. P., Economy of Tourism, Moscow, FIS, 2005, 71 p.
4. Биржаков М.Б., Введение в туризм В сб.: М.: Издательский торговый дом, 2000, 64 с.
Birzhakov M.B., Introduction to tourism SPb, Publishing Trading House, 2000, 64 p.
5. Сенсен В.С., Организация международного туризма, М.: 2003, 81с

Sensen V.S., Organization of International Tourism , Moscow 2003, 81p.

6. Шарафутдинов В. Н., О смысловой нагрузке понятия туризма//Туризм: право и экономика 2005, № 2

Sharafutdinov V. N., On the semantic load of the concept of tourism//Tourism: Law and Economics 2005, No.2

7. Статистика в туризме М.: Онлайн, 2020

Statistics in tourism Online, 2020

ՍՊՈՐՏԱՅԻՆ ԶԲՈՍԱՇՐՋՈՒԹՅԱՆ ԶԱՐԳԱՑՄԱՆ ՆԱԽԱԴԻՅԱԼՆԵՐԸ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆՈՒՄ

Ե. Գ. Հակոբյան

*Հայաստանի ֆիզիկական կուլտուրայի և սպորտի
պետական ինստիտուտ, Երևան, Հայաստան*

ԱՄՓՈՓԱԳԻՐ

Առանցքային բառեր: Սպորտային տուրիզմ, արկածային տուրիզմ, ռաֆթինգ, թեյկինգ, լեռնադահուկային սպորտ, ժայռամագլցում, պարապլանիզմ, բնակլիմայական պայմաններ, օֆֆ-ռոուզ, սնոուբորդ:

Հետազոտության արդիականություն: Վերջին տարիներին զբոսաշրջությունը համարվում է համաշխարհային տնտեսության ամենաարագ զարգացող և շահութաբերության բարձր մակարդակ ունեցող ոլորտներից մեկը: Այս ոլորտը նշանակալից ազդեցություն ունի շատ երկրների ազգային տնտեսությունների վրա: ՀՀ-ում զբոսաշրջությունը հայտարարվել է տնտեսության գերակա ոլորտ:

Հետազոտության նպատակը և խնդիրները: ՀՀ-ում սպորտային տուրիզմի ոլորտի արդի հիմնախնդիրների համակարգային ուսումնասիրման և վերլուծության հիման վրա, դրա զարգացման համար առաջադրվել են հետևյալ խնդիրները:

- Ուսումնասիրել սպորտային տուրիզմի էությունը, տեսակները:
- Բացահայտել սպորտային տուրիզմի դերն ու նշանակությունը երկրի տնտեսության մեջ և սպորտային ոլորտում:
- Բացորոշել ՀՀ-ում սպորտային տուրիզմի հիմնական տեսակների զարգացման ներուժային հնարավորությունները և հեռանկարները:

Հետազոտության մեթոդները և կազմակերպումը: Ուսումնասիրության ընթացքում կիրառվել են գրականության տեսական և մեթոդական վերլուծություններ:

Հետազոտական արդյունքների վերլուծություն: Սպորտը և առողջ ապրելակերպը կարևոր դերակատարում ունեն բնակչության բոլոր տարիքային խմբերի համար: Սպորտային զբոսաշրջությունն ինքնուրույն և սոցիալական կողմնորոշում ունեցող բնագավառ է, սպորտի տեսակ, ապրելակերպ, բնապահպանական գործառույթ, ինչպես նաև մասսայական հանգստի ձև: Բարդությունները, որոնց հետ բախվում է սպորտային զբոսաշրջության զարգացումը, կապված են հասարակության զարգացման տնտեսական խնդիրների, ինչպես նաև այս մարզաձևի նկատմամբ պետական և հասարակական աջակցության բացակայության հետ: Սպորտային տուրիզմի զարգացումն անմիջականորեն կապված է տուրիզմի ընդհանուր զարգացման աստիճանից: Ինչպես ցույց տվեցին մեր կողմից երիտասարդության շրջանում կատարված հարցումները՝ պատկերացումները սպորտային տուրիզմի մասին, բավական աղոտ են: ՀՀ-ում սպորտային տուրիզմի տեսակներն առավել վատ են ներկայացված մեր հանրապետություն ժամանող զբոսաշրջիկների շրջանում: Առավել մեծ մասսայականություն են վայելում լեռնադահուկային մարզաձևերը, թրեյկինգները և ժայռամագլցումը:

Համառոտ եզրակացություն: Ուսումնասիրելով առկա փաստագրական տվյալները՝ հանգեցինք հետևյալ եզրակացության. ՀՀ-ում առկա են բավարար ռեսուրսներ սպորտային տուրիզմի զարգացման համար: Հատկանշական է, որ Հայաստանում սպորտային տուրիզմը հիմանականում մատչելի է: Սակայն առկա են մի շարք խնդիրներ, որոնք խանգարում և դանդաղացնում են առանձին ուղղությունների զարգացումը: Այդ խնդիրները պետք է կարգավորվեն համակարգված և աստիճանաբար:

ПРЕДПОСЫЛКИ РАЗВИТИЯ СПОРТИВНОГО ТУРИЗМА В РЕСПУБЛИКЕ АРМЕНИЯ

Е. Г. Акоюн

Государственный институт физической культуры
и спорта Армении, Ереван, Армения

АННОТАЦИЯ

Ключевые слова: спортивный туризм, приключенческий туризм, рафтинг, трейкинг, горнолыжный спорт, альпинизм, паральпинизм, природно-климатические условия, офф-роуд, сноуборд.

Актуальность исследования. В последние годы туризм является одним из быстро развивающихся и прибыльных отраслей мировой экономики. Это сфера имеет существенное влияние на национальные экономики многих стран.

В Армении туризм объявлен приоритетной сферой экономики. Учитывая природно-климатические условия Республики Армения, нужно констатировать, что присутствуют соответствующие предпосылки, для развития спортивного туризма.

Цель и задача исследования. На основе исследования и анализа текущих системных проблем спортивного туризма Республики Армения, были предложены следующие задачи:

- исследовать сущность спортивного туризма, его виды.
- выявить роль и значение спортивного туризма в сфере спорта и в экономике страны.
- выявлять потенциал развития и перспективы основных видов спортивного туризма в РА.

Методы и организация исследования. В ходе исследования использованы данные литературы по изучаемой проблеме.

Анализ результатов исследования. Спорт и здоровый образ жизни имеют важнейшую роль для всех возрастных групп населения. Спортивный туризм это самостоятельный и имеющий социальную ориентацию отрасль, вид спорта, образ жизни, природоохранный процесс, а так же вид массового отдыха. В Армении гарантами развития спортивного туризма являются географическое положение и природные богатства страны. Несмотря на имеющемся потенциал и важность экономического и социального значения- спортивный туризм в Армении не развит должным образом, сложности, с которыми сталкивается спортивный туризм в Армении, связаны с экономическими проблемами развития населения, а так же с недостаточной государственной и общественной поддержкой. Спортивный туризм непосредственно связан со степенью развития общего туризма. Как показали наши наблюдения в кругах молодежи- представления о спортивном туризме довольно скудные. Виды спортивного туризма еще не развит. В среде прибывших туристов в нашу страну, наибольшую популярность представляют горнолыжный спорт, трейкинг и скалолазание.

Краткие выводы. Изучая фактические данные, были сделаны следующие выводы- в Республике Армения имеются достаточные ресурсы для развития спортивного туризма. Характерно, что в Армении спортивный туризм в основном доступен, но существуют проблемы, которые мешают и замедляют развитие некоторых отдельных его направлений. Эта задача должна найти свое решение постепенно и систематично.

Տեղեկություններ հեղինակի մասին

Երվանդ Գագիկի Հակոբյան՝ դասախոս, Հ. Շահինյանի անվան մարմնամարզության, սպորտային պարերի, գեղասահքի և շախմատի ամբիոն, Հայաստանի ֆիզիկական կուլտուրայի և սպորտի պետական ինստիտուտ, Երևան, Հայաստան, E.mail: ervand.hakobyan@sportedu.am

Information about the author

Yervand Gagik Hakobyan, lecturer at the Chair of Gymnastics, Sport Dances, Figure Skating and Chess after H. Shahinyan, Armenian State Institute of Physical Culture and Sport, Yerevan, Armenia, E-mail: ervand.hakobyan@sportedu.am

Հոդվածն ընդունվել է 27.02.2023–ին:

Ուղարկվել է գրախոսման՝ 27.02.2023–ին:

Գրախոս՝ մ.գ.դ., պրոֆեսոր Ե. Հակոբյան